

KONTROLA POŠTOVANJA PROPISANIH OGRANIČENJA I ZABRANA TOKOM IZBORNE KAMPANJE

PRIMJERI IZ PRAKSE

Ograničenje zapošljavanja u izbornoj kampanji (član 44 Zakona)

U skladu sa obavezama propisanim čl. 44 Zakona Opština je dana 30. juna obavijestila Agenciju o zapošljavanju tri lica i dostavila prateću dokumentaciju. Vršeci kontrolu dostavljene dokumentacije Agencija je kod jednog zapošljavanja konstatovala da je procedura sprovedena u skladu sa zakonom, dok je nakon tražene dopune dokumentacije, kod sprovođenja postupka zapošljavanja dva lica proizilazi navedeni postupak zapošljavanja nije sproveden u skladu sa članom 200 stav 1 Zakona o radu, odnosno da navedeni ugovori traju duže od 120 radnih dana u kalendarskoj godini.

Cijeli predmet je proslijeđen Upravi za inspekcijske poslove, odnosno Ministarstvu javne uprave – Upravnoj inspekciji, kao organu nadležnom za postupanje, koji je obavijestio Agenciju da je u skladu sa inicijativom izvršen inspekcijski pregled uvidom u dokumentaciju i utvrdio u sprovedenom postupku da je Opština zaključivala ugovore o privremenim i povremenim poslovima za obavljanje poslova iz redovne nadležnosti, što nije u skladu sa odredbama člana 32 do i zaključno sa članom 47 Zakona o državnim službenicima i namještenicima i članom 108 do i zaključno sa čl. 118 Zakona o lokalnoj samoupravi, a koji članovi se odnose na zasnivanje radnog odnosa i popuni radnih mjesta, i preduzeli su aktivnosti iz svojih nadležnosti.

Ograničenje i transparentnost socijalnih davanja iz budžetske rezerve (član 40 Zakona)

Agencija je na svojoj internet stranici objavila sve odluke kojima su opredijeljena i plaćena sredstva u toku izborne kampanje. Kontrolom te dokumentacije utvrđeno je da je Opština isplaćivala jednokratne pomoći istim licima u više sedmodnevnih izvještajnih perioda. Nakon uvida u dostavljena Rješenja kojima je Opština odobrila isplate jednokratnih pomoći iz tekuće budžetske rezerve, Agencija je pokrenula i sprovela postupak u toku kojeg se Opština izjasnila da je pandemija uticala na socio–ekonomsku sliku lica kojima je pomoć isplaćivana u više izvještajnih sedmodnevnih perioda i znajući njihovu situaciju bilo je neophodno hitno intervenisati, da bi se podmirile njihove osnovne egzistencijalne potrebe (hrana, namirnice, lijekovi, higijenska sredstava i dr.), tako da nije bilo vremena za vođenje posebnog postupka. Nije dostavljena kompletna prateća dokumentacija na osnovu koje je izvršena isplata. Ukupni predmet je dostavljen Upravi za inspekcijske poslove na dalje postupanje i provjeru koja je izvršila inspekcijski nadzor i obavijestila Agenciju o utvrđenim nepravilnostima i daljim radnjama koje će biti preduzete.

Postupanje po prijavama fizičkih i pravnih lica u kampanji (član 56 Zakona)

Agenciji je podnesena prijava u kojoj se navodi da jedan lokalni javni emiter nije dostavio cjenovnik usluga izbornog oglašavanja u zakonom propisanom roku (krajnji rok za dostavu cjenovnika bio 3. jul), što predstavlja kršenje člana 16 stav 6 Zakona. Emiter je dostavio izjašnjenje u kojem je navedeno da zbog trenutne situacije i mjera za ublažavanje posljedica Covid-19 nisu raspolagali dovoljnim brojem zaposlenih koji bi završili rad na aktima, odnosno završili cjenovnik usluga izbornog oglašavanja. Takođe, ovaj emiter je dostavio Ugovore o poslovnoj saradnji sa dva politička subjekta kojim se regulišu međusobna prava i obaveze povodom Parlamentarnih i lokalnih izbora 2020.

Nakon razmatranja spisa predmeta i ocjene navoda iz podnijete prijave, imajući u vidu da su izbori za poslanike Skupštine Crne Gore, za odbornike u Skupštini Opštine Andrijevice, Skupštini opštine Budva, Skupštini opštine Gusinje, Skupštini opštine Kotor i Skupštini opštine Tivat raspisani dana 20.06, kao i da je cjenovnik ovog emitera dostavljen Agenciji 21.07.2020., te da je ista pružala

usluge medijskog oglašavanja, što potvrđuju dostavljeni ugovori br. 583/1 i br. 583/1, Agencija je utvrdila da je prijava osnovana, odnosno da je ovaj emiter prekršio odredbu člana 16 stav 6 Zakona, iz kog razloga su pokrenuti prekršajni postupci u skladu sa Zakonom.

Ograničenja za lica koja daju priloge političkim subjektima – biračko pravo (član 33 Zakona)

Član 33 stav 1 Zakona propisuje zabranu političkim subjektima, između ostalog, primanje materijalne, finansijske pomoći i nenovčanih priloga od fizičkih lica koja nemaju biračko pravo u Crnoj Gori. S tim u vezi, na zahtjev Agencije, Ministarstvo unutrašnjih poslova je izvršilo kontrolu, odnosno uvid u birački spisak za 1.649 lica koja su evidentirana u Izvještajima o priložima pravnih i fizičkih lica, Izvještajima o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava iz javnih i privatnih izvora za izbornu kampanju koje su dostavili politički subjekti i Godišnjim konsolidovanim finansijskim izvještajima političkih subjekata koji sadrže članarine i priloge lica datih za redovan rad. Izvršena je kontrola ukupno 708 davaoca priloga u izornoj kampanji za izbore koji su održani 30. avgusta

U postupku je utvrđeno da se tri lica koja se nalaze u spisku koji je poslala Agencija ne nalaze u biračkom spisku, dok su ostala lica za koje je tražena provjera upisana u birački spisak.

Imajući u vidu, da je članom 33 stav 1 Zakona, propisana zabrana političkim subjektima primanje materijalne, finansijske pomoći i nenovčanih priloga od fizičkih lica i preduzetnika koja nemaju biračko pravo u Crnoj Gori, a da su navedena lica u skladu sa evidencijama ovih političkih subjekata dala prilog, Agencija je pokrenula prekršajni postupak u skladu sa čl. 66 stav 1 tačka 39 i stav 2 Zakona.

Ograničenja za lica koja daju priloge političkim subjektima - javne nabavke (član 33 Zakona)

Član 33 stav 5 Zakona propisuje zabranu pravnim licima, privrednim društvima i preduzetnicima i sa njima povezanim pravnim i fizičkim licima, koji su, na osnovu ugovora sa nadležnim organima, između ostalog, zaključili ugovor u postupku javnih nabavki, u periodu od dvije godine koji prethodi zaključivanju ugovora, za vrijeme trajanja tog poslovnog odnosa, kao i dvije godine nakon prestanka tog poslovnog odnosa, davanja priloga političkim subjektima.

Agencija je sprovela kontrolu sprovođenja ovog člana kada su u pitanju prilozi prikupljeni u izornoj kampanji i ugovori o javnim nabavkama koji su zaključeni u 2020. Tako je izvršena kontrola i pregled svih ugovora iz baze Ministarstva finansija- direktorat za javne nabavke i upoređena sa 928 lica evidentiranih u Izvještajima o priložima pravnih i fizičkih lica koje su dostavili politički subjekti za izbornu kampanju. Nakon kontrole pronađeno je osam lica čija se imena poklapaju sa imenima davaoca priloga, dok je u na osnovu podataka koji su dostavljeni od strane Poreske uprave utvrđeno da je jedno fizičko lice dalo prilog političkom subjektu, a da je istovremeno povezano lice sa privrednim društvom koje je u 2020. sklopilo ugovore o javnoj nabavci sa Opštinom Nikšić i Upravom za saobraćaj. Dodatno, po podacima dostavljenim od Poreske uprave sva lica koja su povezana sa ovim privrednim društvom, odnosno još četiri fizička lica su bili davaoci priloga političkom subjektu u izornoj kampanji. Agencija je pokrenula prekršajni postupak protiv navedenih lica, u skladu sa članom 70 stav 1 tačka 6 Zakona.

Ograničenje davanja jednokratnih novčanih pomoći u izornoj kampanji (član 40 stav 1 Zakona)

Agencija je posebnu pažnju posvetila kontroli svih isplaćenih jednokratnih novčanih pomoći od strane Opština i tražena je cjelokupna dokumentacija koja se odnosi na te isplate. Nakon izvršene kontrole dostavljene dokumentacije kod opština kod kojih su zahtjevi, odobrenja i isplate vršene u toku izborne kampanje pokretan je postupak i tražena su izjašnjenja.

Nakon sprovedenog postupka i izjašnjenja od strane Opština koje su isplaćivale jednokratne pomoći sa transfera „jednokratne novčane pomoći“ suprotno članu 40 stav 1 Zakona pokrenuta su četiri prekršajna postupka, propisana članom 68 stav 1 tačka 31 Zakona.

Suštinska kontola tačnosti i potpunosti izvještaja političkih subjekata

Izvršena je analiza i provjera dostavljenih Izvještaja o prikupljenim i utrošenim sredstvima političkih subjekata i konstatovane su nepravilnosti koje se odnose na: nedostavljanje dokumentacije (fakture, ugovori i izvodi) za određene troškove, nedostavljanje Odluka o prenosu sopstvenih sredstava ili Odluka pravnih lica o prilogima političkim subjektima, neprikazivanje troškova u Izvještaju konstatovanih u izvodima iz banke, neprikazivanje pripadajućih troškova za nenovčane priloge, ne popunjavanje izvještaja u skladu sa Smjernicama za popunjavanje obrasca izvještaja o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava iz javnih i privatnih izvora za izbornu kampanju (pečat), prikazivanje priloga kao novčani, dok je u dostavljenim petnaestodnevним izvještajima u toku kampanje prikazan kao nenovčani, ne prikazivanje pripadajućih poreza i doprinosa po osnovu sklopljenih ugovora o djelu, zaključivanje ugovora o djelu prije otvaranja posebnog žiro-računa za izbornu kampanju, ne dostavljanje putnih naloga za sva lica koja su navedena u izvještaju, neslaganje prateće dokumentacije i dostavljenog izvještaja, kao i nepoklapanje podataka iz izvještaja sa podacima u posjedu Agencije.

Upućeno je 17 dopisa za izjašnjenje i dopunu političkim subjektima u kojima su konstatovane 44 nepravilnosti (nepotpuna dokumentacija-22 i nepotpun izvještaj-22), nakon čega su politički subjekti dostavili izjašnjenja, ispravili dokumentaciju, dopunili dokumentaciju i dostavili tačne i potpune izvještaje. Takođe, primijećene su nepravilnosti koje se odnose na isplatu sredstava subjektima iz javnih izvora, prije obavještenja Agencije ili isplatu sredstava u jednakim iznosima svim političkim subjektima koji su učestvovali na izborima, uključujući i 20% i 80% sredstava.

Ograničenja zapošljavanja propisana Zakonom o radu i ZFPSIK

Agencija je nakon izvršene kontrole dostavljene dokumentacije o zapošljavanju od strane Opština Budva, Ulcinj, Berane, Herceg Novi i Tivat utvrdila postojanje mogućih nepravilnosti, a koje se tiču sklopljenih ugovora o privremenim i povremenim poslovima u toku izborne kampanje.

Nadležnoj inspekciji su upućeni na dalje postupanje svi Ugovori o privremenim i povremenim poslovima navedenih Opština koji su zaključeni nakon 7. jula, odnosno dana stupanja na snagu člana 200 Zakona o radu („Sl. list Crne Gore“, br. 74/19). Agencija je mišljenja da, stupanjem na snagu ovog člana Zakona o radu, nije bilo moguće zaključiti ugovore o privremenim i povremenim poslovima u izbornoj kampanji imajući u vidu ograničenja koja su propisana tim članom i članom 44 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.

Davaoci priloga političkim subjektima koji su i primaoci socijalnih davanja

Agencija je, u skladu sa Planom kontrole, izvršila provjeru davaoca priloga kod Ministarstva rada i socijalnog staranja, odnosno da li su lica koja su dala priloge političkim subjektima primaoci materijalnih davanja. Tom prilikom je konstatovano da je od 886 lica koja su provjerena, njih 15 su korisnici materijalnih davanja u 2020. godini. Od evidentiranih primaoca materijalnih davanja njih 4 su primaoci boračke i invalidske zaštite, 6 su primaoci naknade za novorođeno dijete, 2 lica su primaoci dodatka za njegu i pomoć, 1 primalac dodatka za njegu i pomoć i povlastice na putovanje lica sa invaliditetom, 1 primalac dodatka za djecu i 1 primalac naknade po osnovu troškova sahrane. U ovom postupku nije nađen osnov za dalje postupanje.